быў стымул для паляпшэння адносін да вучобы студэнтаў, а выкладчыкаў да сваёй працы.

Адным са стымулаў павышэння прафесійнага узроўню нашых выпускнікоў з'яўляюцца падрыхтоўка і ўдзел студэнтаў і выкладчыкаў у справаздачных канцэртах спецыялізацый і асабліва справаздачных канцэртах універсітэта.

Павышаюць і выкладчыкі свой прафесійны ўзровень. Многія з іх абаранілі кандыдацкія дысертацыі, што, у сваю чаргу, становіча ўплывае на прафесійную падрыхтоўку спецыялістаў. Асноўнай задачай кафедраў факультэта з'яўляецца перавод інтэлектуальнага патэнцыялу на новую тэхналогію навучання. Асобнае месца ў гэтым працэсе павінны заняць камп'ютэрызацыя навучальнага працэсу, істотны перагляд вучэбных праграм спецыяльных і агульнаадукацыйных дысцыплін.

У бягучым навучальным годзе распрацаваны новы вучэбны план, якім прадугледжана шматузроўневая сістэма падрыхтоўкі спецыялістаў. Хацелася б, каб гэты план таксама садзейнічаў паляпшэнню прафесійнага ўзроўню спецыялістаў.

Вялікая ўвага на факультэце ўдзяляецца арганізацыі і правядзенню вытворчай і педагагічнай практыкі. Але, на жаль, тут есць многа незалежных ад нас праблем, у тым ліку і фінансавых.

У значнай меры ўзровень падрыхтоўкі спецыялістаў залежыць ад матэрыяльнага забеспячэння спецыялізацый, пачынаючы ад памяшкання і канчаючы вельмі неабходнымі для гэтага інструментамі. Маюцца вялікія цяжкасці і ў забеспячэнні нотнымі матэрыяламі.

Названыя цяжкасці перашкаджаюць эфектыўна арганізаваць вучэбны працэс і на больш высокім узроўні рыхтаваць спецыялістаў. Але нягледзячы на гэта супрацоўнікі кафедраў факультэта пастаянна шукаюць новыя формы і метады для ўдасканалення прафесійнай падрыхтоўкі спецыялістаў.

Малахава І.А.,
выкладчык

ДАСЛЕДАВАННЕ ЎЗРОЎНЮ РЭАЛІЗАЦЫІ КРЭАТЫЎНАСЦІ ПАДЛЕТКАЎ У ПРАЦЭСЕ МАСТАЦКА-ТВОРЧАЙ ДЗЕЙНАСЦІ

Праводзіць даследаванне ўзроўню развіцця ці рэалізацыі розных якасцей асобы неабходна для таго, каб выявіць ступень развіцця той ці іншай якасці. Адначасова выяўляецца эфектыўнасць выкарыстоўваемай методыкі. Для выяўлення эфектыўнасці методыкі развіцця крэатыўнасці падлеткаў сродкамі музычнага тэатра намі было распачата даследаванне ўзроўневай рэалізацыі гэтай якасці ў працэсе мастацка-творчай дзейнасці.

Дыягностыка ўзроўняў рэалізацыі крэатыўнасці ажыццяўлялася з дапамогай выкарыстання сістэмы тэставых заданняў, аналіз выканання якіх праводзіўся на аснове экспертнай ацэнкі вынікаў дзейнасці. Усе заданні можна ўмоўна падзяліць на два блокі: першы блок - заданні, якія ўяўляюць мадыфікацыю тэстаў на крэатыўнасць, другі блок - заданні, якія дазваляюць канстатаваць узровень ведаў у сферы музычнага мастацтва і асаблівасці інтэлектуальнага развіцця падлеткаў. Атрыманыя вынікі былі прааналізаваны па трохузроўневай шкале, а якасныя паказчыкі вызначаліся па параметрах «вобразнасць», «імправізацыйнасць», «арыгінальнасць» і параўноўваліся з вынікамі выкарыстання мадыфікаванай методыкі кампетэнтнага суддзейства экспертаў.

Параўнальны аналіз колькасных паказчыкаў па зыходных узроўнях праяўлення і прамежкавыя замеры крэатыўнасці падлеткаў сведчаць аб росце колькасці высокакрэатыўных школьнікаў і зніжэнні паказчыка па нізкаму ўзроўню ў эксперыментальнай групе пры нязменных паказчыках па тых жа ўзроўнях у кантрольнай. Так, калі ў эксперыментальнай групе зыходныя паказчыкі па ўзроўнях складалі: высокі - 23%, сярэдні - 48%, нізкі - 29%, то на прамежкавых этапах гэтыя паказчыкі раўняліся адпаведна - 35%, 49%, 16%. У той жа час у кантрольнай групе колькасныя паказчыкі па ўзроўнях амаль не змяніліся: высокі - 21%, сярэдні - 46%, нізкі - 33% супраць 20%, 47%, 33% адпаведна. Гэтыя даныя дазваляюць меркаваць аб эфектыўнасці прапанаванай методыкі развіцця крэатыўнасці падлеткаў сродкамі музычнага тэатра.

Акрамя таго, у выніку праведзенага даследавання можна зрабіць вывад аб тым, што праяўленне і развіццё крэатыўнасці як інтэгратыўнай характарыстыкі асобы вызначаюцца не толькі структурай прыродных здольнасцей і характарам індывідуальнага вопыту, але і ў значнай ступені ўзроўнем арганізацыі дзейнасці, накіраванасцю крэатыўнасці і матывацыйным дыяпазонам удзелу ў пэўных відах дзейнасці.

Глубачэнка В.М.,
ст.выкладчык

МЕТАД СВАБОДНАГА САМАВЫЯЎЛЕННЯ Ў НАВУЧАННІ МУЗЫЧНАЙ ІМПРАВІЗАЦЫІ

Імправізацыя з'яўляецца інтэгратыўным відам творчасці. Тут выступаюць у адзінстве рэпрадуктыўныя і прадуктыўныя формы дзейнасці. Таму паспяхова авалодаць навыкамі імправізацыі музыкант можа толькі пры ўмове

РЕПОЗИТОРИЙ БГПУ

комплекснага развіцця ў сабе як прадуктыўных, так і рэпрадуктыўных здольнасцей. Важнейшая педагагічная задача - забеспячэнне неабходных умоў для развіцця тых і другіх.

Методыка навучання імправізацыі павінна грунтавацца на сістэме метадаў. Галоўнымі сярод іх мы лічым рацыянальны метад і метад свабоднага самавыяўлення. Першы з іх (рацыянальны) накіраваны пераважна на фарміраванне рэпрадуктыўных здольнасцей музыканта і зводзіцца да спасціжэння ім багацця сусветнай музычнай культуры, сродкаў музычнай выразнасці, спосабаў адлюстравання ў музыцы тых ці іншых прадметаў і з'яў.

Асноўнай мэтай метаду свабоднага самавыяўлення з'яўляецца далучэнне навучэнца да «жывога» музіцыравання, фарміраванне ў яго патрэбнасцей і здольнасцей да перадачы ўласнага светапогляду, уласных думак і пачуццяў на мове музыкі. Галоўная псіхолага-педагагічная цяжкасць - пераарыентацыя свядомасці навучэнцаў на разуменне музыкі не толькі як аб'ектыўна існуючай данасці ў выглядзе разнастайных музычных твораў, але і як сродку камунікацыі і самавыяўлення асобы.

Асаблівасць метаду свабоднага самавыяўлення заключаецца ў тым, што музыкант у большай ступені, г.зн. без усякіх абмежаванняў (ці з мінімальнымі абмежаваннямі), у працэсе музіцыравання можа рэалізаваць сваю мастацкую накіраванасць. Адсутнасць узору ці алгарытму дзеяння, як гэта мае месца ў рамках рацыянальнага метаду навучання, забяспечвае шырокую прастору для творчага пошуку.

У рамках метаду свабоднага самавыяўлення можна акрэсліць некалькі накірункаў.

1. Жанравая імправізацыя. У даным выпадку ад музыканта патрабуецца захаванне найбольш тыповых жанравых адметнасцей, да якіх можна аднесці характар, метр, рытм.

2. Стылізацыя. Матэрыялам для стылізацыі можа быць той ці іншы накірунак або жанр музычнага мастацтва, таксама творчасць асобнага кампазітара ці канкрэтны музычны твор.

3. Імправізацыя як працяг заданага музычнага ўрыўка. Гэта можа быць частка музычнага твора ці «хатняя загатоўка» выкладчыка або навучэнца. Асабліва эфектыўным з'яўляецца выкарыстанне гутаркі ў вучэбным дыялогу па прынцыпу «пытанне - адказ».

4. Стварэнне ігравых сітуацый. Напрыклад, сумеснае музіцыраванне на падставе выкарыстання кантрастных вобразаў у іх супастаўленні.

5. Імправізацыя на нязменнай гарманічнай аснове. Займацца ёю лепш у ходзе сумеснага музіцыравання або з выкарыстаннем тэхнічных сродкаў навучання.

6. Імправізацыя на вобразнае заданне. У якасці вобраза могуць выступаць літаратурны сюжэт, мастацкая рэпрадукцыя, музычны твор і інш.

7. Імправізацыя як выяўленне ўласнага эмацыянальнага настрою.

Метад свабоднага самавыяўлення, безумоўна, не абмяжоўваецца гэтымі накірункамі, і кожны выкладчык можа і павінен самастойна весці пошук шляхоў, якія дазваляюць найбольш эфектыўна развіваць творчы патэнцыял асобы навучэнца.

Валасюк Л.К.,
дацэнт

АСАБЛІВАСЦІ ЗМЕСТУ КУРСА «МЕТОДЫКА РАБОТЫ З АНСАМБЛЕМ»

Адкрыццё новай спецыяльнасці «кіраўнік ансамбля народных інструментаў» (вельмі патрэбнай у сучасны час у галіне культуры) запатрабавала ад выкладчыкаў новых намаганняў, прафесійных ведаў па мадэліраванню будучага спецыяліста данага накірунку. Былі распрацаваны патрабаванні па класу ансамбля па семестрах і да дзяржаўных іспытаў. Ансамблі фарміраваліся са студэнтаў аднаго курса і ў такім выглядзе даходзілі да дзяржаўных іспытаў. Нельга было зрабіць адзіны тып ансамбля для ўсіх курсаў як па колькасці ўдзельнікаў, так і па складу. Таму з'явілася шмат ансамбляў розных складаў і накірункаў. Галоўным патрабаваннем да навучання і практычнай дзейнасці ансамбляў тое, што студэнты павінны самі складаць рэпертуар і агучваць яго: інструментоўкі, аранжыроўкі, апрацоўкі, сачыненні разнастайных твораў. Студэнт атрымаў магчымасць на практыцы рэалізаваць свае творчыя здольнасці і задумы. У ансамблі студэнт - творца. Практыка паказала: абраны шлях вельмі цікавы і дапамагае раскрываць студэнта ўсебакова.

Для забеспячэння студэнтаў тэарэтычнымі ведамі, метадамі работы ў ансамблі быў распрацаваны лекцыйны курс «Методыка работы з ансамблем», які дынамічна развіваецца і абагачаецца практыкай.

Тэматычны план названага курса вельмі разнастайны. Асаблівасці яго зместу - глыбокая ўзаемасувязь тэарэтычных пытанняў з практычнымі. У ліку іх такія пытанні, як гісторыя развіцця ансамбляў народных інструментаў; ансамблі народных інструментаў у Беларусі (іх характарыстыка, рэпертуар, творчы партрэт); сучасныя ансамблі; працэс фарміравання мастацкіх калектываў; саставы ансамбляў; асаблівасці дзейнасці кіраўніка самадзейнага калектыву і інш.

Вялікая ўвага надаецца метадычным пытанням: методыка вучэбнага працэсу; методыка

РЕПОЗИТОРИЙ БГУКИ